IV. évfolyam Csáktornya, 1887. április 10-én. 15. szám.

MURAKÖZ

MAGYAR és HORVÁT NYELVEN MEGJELENŐ TÁRSADALMI, ISMERETTERJESZTŐ és SZÉPIRODALMI HETILAP.

A Csáktornyán székelő „Muraközi tiszti önsegélyző szövetkezet", a Perlakon székelő „Alsó-muraközi takarékpénztár" és „Önsegélyző szövetkezet" s a Stridon székelő muraköz-hegyvidéki közművelődési „Önképzőkör" hivatalos közlönye.

Szerkesztőségi iroda: Főter, Szt. Ferenczek haza, emelet, balra. — Szerkesztővel értekezni lehet *mindennap* 11 és 12 óra között. — A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény **Margitai József** szerkesztő nevére küldendő.

Kiadóhivatal: Fischel Fülöp könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési dijak, nyilttérek és hirdetések.

Hirdetések jutányosan számittatnak.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 4 frt
Félévre . . . . . 2 „
Negyedévre . . . . . 1 „
Egyes szám 10 kr.

Hirdetések még elfogadtatnak: Budapesten: Goldberger A. V. és Eckstein B. hird. irod. Bécsben: Schalek H., Dukes M., Oppelik A., Daube G. L. és társánál és Herndl. Brünnben: Stern M.

Nyilttér petitsora 10 kr.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Husvét.

A boldog tavasz lassankint felölti ünneplő palástját. Ha hull is még néha könnyü hó a zöldülő bokrokra és fákra, azonnal ismét tovatünik. Mint derü és boru egy szeszélyes nő kedélyében, esőzés és napfény oly gyakran váltakoznak, pezsgő életet kelive mindenütt.

A dicső természet ébredésével a keresztény kath. vallás is nagy örömünnepet ül.

Yokahámától a Kaitegátig, a Libanontól Moszkváig zendül fel a Megváltó dicsősége.

Ismét itt van a piros tojások s a vig öntözködések és a kegyeletes viszszaemlékezés szép ünnepe, a husvét, mely ártatlan, kedélyes ünnepeket hoz a gyermek és ifju világnak, a komoly gondolkozó főket pedig megható elmélkedésre ösztönzi azon nagy tragédia fölött, mely tizenkilencz századdal ezelőtt a Golgotha hegyén végbement. Még az is, kinek szivében a vallásosság csak igen gyönge gyökereket vert, vagy akit bölcsészkedő kutatások minden tételes vallás megtagadására vezettek, meghatottan kénytelen gondolni az önfeláldozás példájára, melyet „az ember fia" a keresztfán szenvedett az igazságért!

Mig a karácsony inkább a csöndes házi örömek ünnepe, addig a husvét majdnem nagy, nyilvános népünnep, mire egyenesen utal jóformán már vallási jelentősége is.

A nagyhét komor, szomoru napjai alatt elnémulnak a harangok, a szentegyházakban gyászos jelvények hirdetik a halált, a szenvedést, — még előttünk van a szörnyü nap, midőn ott volt leszegezve a kereszfán, el nem torzitott arczczal . . . mintha semmi kínt sem szenvedett volna. Homloka fénytől sugárzott, mely a megdicsőülés mosolya, de vére alácsurgott s megfestette pirosra a rettenetes fát . . . még előttünk van, amint levették, sirba tették a kigunyolt királyt . . . akiben senki sem hisz . . . talán még ők sem egészen.

Sime, harmadnap vakító fény támad, és megjelenik az angyal.

Föltárul a koporsó födele s rámutat az üres sírra:

„Ő nincs itt, mert feltámadott!"

Megkondulnak a harangok, üdvzene harsog s örömkiáltás zengi: „feltámadott!"

Igen is, Krisztus urunk feltámadott, és él, itt köztünk is él, s fényével, lelkének erejével uralkodik fölöttünk, jár a földön, bevési magát a szivekbe s örök mécs gyanánt ég ott, megvilágitván a saját arczát és szent tanait.

Espérance.

A hegyvidéki közmüvelődési önképzőkör.

A hegyvidéki közmüvelődési „önképzőkör", melyet a stridói, rácz-kanizsai és vashegyi áll. isk. tanitók s a felső-vidéki értelmiségből többen alakitottak, f. hó 3-án nyilvános felolvasó gyülést tartott.

Kovács Gyula stridói áll. isk. igazgató-tanitó mint az „Önképzőkör" elnöke, a gyülést velős beszéddel nyitotta meg, amelyben élénken körvonalozta az „Önképzőkör" czélját, amely a többi közt a vidék népére müvelőleg fog hatni.

„Igaz — mondja elnök — itt müködésünk részletesen nem fog kihatással birni s ez nem is czélunk, csak általános vonalaiban fogunk kiterjeszkedni s ezáltal egyes — a legközönségesebb észjárással biró embernek is szükséges tudnivalók felolvasása által a még előttük ezideig ismeretlen, de fontos dolgok fogalmát szándékozunk nyujtani, némely köznapias, de hasznos dolgok sötét oldalát igyekszünk megvilágitani; továbbá az előttünk ismeretlen, de majdnem léptennyomon előforduló kérdések, tünemények, gazdasági teendők, egészségi szabályok stb.-ről a tiszta szemlélhetés fátylát iparkodunk elhuzni és végre azok miként leendő hasznos foganatositásait és alkalmazásait vagy szabály szerinti történéseit népies nyelven előtárni s azt kézzel foghatólag megértetni törekedünk."

„Aminek hármas czélja van és pedig: 1-ször. Pótolni az elmaradt legelemibb nevelés és tanitás hiányait. 2-szor. Meggyőződést nyujtani egyes tudni és tenni valók czélszerű és czélszerütlensége felől, és végre 3-szor. Bemutatni a tanulás óriási hasznát s ezzel bizonyságát adni az iskoláztás szükségességének s kedvet hozni a gyermekek pontos iskolázását illetőleg."

Az elnök megnyitó beszéde lelkes éljenzéssel fogadtatott, amely után áttért a gyülés a megállapitott tárgysorozatra.

A kör egyhangulag a „Muraköz" szerkesztőségének ügyünk támogatásáért köszönetét jegyzőkönyvbe foglalva nyilvánitá.

Horváth Gyula, mint február és márczius havai tanügyi előadója a tanügy terén előforduló mozgalmakról részletes és kimeritő adatokat bocsátott az ülés elé.

Danitz Sándor „A hazugság sulyos vétsége" czimü pädagogiai tételről avatott tollal irt értekezést olvasott fel, amely tétel élénk eszmecsere és vitatkozás tárgyát képezte, mignem a két biráló tagnak kiadatott megbirálás végett, az eredeti pedig az iratár számára eltétetett.

Ezután néhány indítvány tétetett. Igy a többek között az, hogy a szülőkkel való közvetlen érintkezés által egy későbbre kiható szeretetet biztositson a kör s a tanügyet ezáltal is emelje, egy gyermekmajális rendezését határozta el, amelyben a stridói, rácz-kanizsai és vashegyi áll. iskolák növendékei egy időben és helyen veendenek részt, mely után még egynéhány kisebb indítvány került szőnyegre, amelyeknek megvitatása után a példás rendben folyt ülés véget ért.

H. Gy.

Fontos találmány.

Élénk emlékezetünkben él még ama borzasztó szerencsétlenség melyet közeli szomszédságunkban, Perlakon a petroleumlámpának vigyázatlanság folytán történt szétrobbanása okozott. Egy család éltető lelke, az anya és két ifju sarjadék lettek az áldozatok, kik kimondhatatlan kínok közt multak ki.

És az nem is első eset, mely a kedélyeket annyira felizgatta. Majdnem mindennap olvashatni a napilapok hirei között, hogy: „ismét szerencsétlenség lámpa felrobbanása következtében."

Eleget irtak már e szerencsétlenség megátlása módjairól, eleget világositják fel a népet a lámpa czélszerü kezelése felől, az semmit sem használ. Hiszen tapasztalásból tudjuk, hogy még a müvelt ember is, daczára annak, hogy a lámpakezelést elég alaposan ismeri, mégis gyakran a határozottan veszélyes módon jár el vele.

Jelen soraim czélja röviden figyelemre méltatni a lámpa kezelési módját s egyuttal megismertetni e lapok olvasóival egy uj, fontos találmányt, mely hivatva van a lámparobbanás avagy feldőlés folytán bekövetkezhető szerencsétlenségeket meggátolni.

A petroleum cseppfolyós test, mely már közönséges hőmérsékletnél is párolog s illékonyságánál fogva sajátságos (bitumen) szagot terjeszt.

Tisztaságához képest gyulékonysága igen különböző de rendesen alacsonyfoku. Egészen tiszta állapotban szintelen. — Sok helyen (Erdélyben, Galiczában) forrásokat, sőt néhol (Amerikában) nagykiterjedésü tavakat képez. Meggyujtva kormozó lánggal ég, a miről különösen a lámpaüveget tisztogató szobaczicusok tudnának tanuskodni. A viznél valamivel könnyebb (f. s. 0·8—0·9) s nem keveredik vele, mely körülményt szükség esetén fel is szokták használni, ha t. i. a lámpában visszamaradt kis petroleumot frissel nem szaporithatják.

Ezen leirás előrebocsátása után nézzük, minő lámpát használjunk. Természetesen olyat, mely legkönnyebben kezelhető. Legjobb az olyan lámpa, melyet a kanócz kiemelése nélkül, a tartó felső lapjában alkalmazott nyiláson keresztül tölthetni meg. — Továbbá olyan, melynek állványa biztos egyensúlyt kölcsönöz neki. A jó állvány pedig alul mentől szélesebb és sulyosabb, hogy azáltal a feldőlés meg legyen akadályozva. Legczélszerűbb a függő lámpa, mert az az embernek ritkán alkalmatlankodik.

Szükséges, hogy a petroleumtartó meggyujtáskor mindig teli legyen; mert akkor a könnyen explodáló gázok meggyülemlése lehetetlen. Továbbá kell, hogy a csavar jól zárjon; mert akkor a láng nem érintkeznetik a tartóból emelkedő gázzal. Égő lámpát töltögetni határozott esztelenség; mert olyankor a bél és a béltartó hősége is elegendő, hogy a petroleumot meggyujtsa, de könnyen történhetik, hogy a kéz ügyetlensége következtében maga a láng érintkezik a lefolyó folyadékkal, mely igen könnyen lángra lobban. Ugy szinte őrizkedni kell a rendesen szokásos elfuvási módtól is, hogy t. i. a lángot felülről oltjuk ki; alulról történjék az, még pedig miután előzetesen a belet egy kicsit lecsavartuk.

A lámpa feldőlése és a kőolaj felrobbanása által előidézett szerencsétlenségek nem képzelhetők, ha az uj találmányt értékesitjük. E találmány egy kis önmozgó részsiskából áll, mely mindenféle szélességü bél mellett alkalmazható. Tulajdonsága az, hogy ha a lámpa feldől, a kanócz azonnal kialszik, még mielőtt a lámpa az asztalt vagy a földet érinti ugy, hogyha a lámpa eltörik is, a photogén meggyulása ki van zárva.

E találmány terjesztését az első magyar lámpagyár-részvénytársaság vállalta magára. Budapesten használják már s óhajtjuk, hogy a mi kereskedőink is siessenek ez áldásos találmányt vidékünkön meghonositani. A készülék ára 25—40 kr. s igy mindenki által könnyen megszerezhető. Terjedjen el ez ujdonság a legrövidebb idő alatt a szegény ember kunyhójában ép úgy, mint a gazdag salonjában.

Ujváry M.

A ZALAMEGYEI VENDEKRŐL.

Irta: Gönczi Ferencz.

(Folytatás.)

Ritkán adja elő magát oly eset, hogy a fiu szülei iránt durván viselné magát, a mit nagy részben a családi élet patriarchalis volta is kizár.

Leánygyermekeikről ugyanazt mondhatjuk. Ők már 15—16 éves korukban férjhez menés esélyeivel foglalkoznak. A leányok, alig lépnek ki az ismétlő iskolából, — férjhez mennek. Tudok rá eseteket, hogy az ismétlő iskolába kötelezett leányok közül mentek férjhez egyesek, t. i. a gazdagabbak, mert náluk a gazdag leány kapós, ha nem szép is.*) Szép a vagyon! Sőt nem egyszer hallottam asszonyokat azzal kérkedni, hogy 14 éves korukban mentek férjhez. Bizony nagy ugrás az a komoly élethez! — De melyikük adná rá köztük a fejét, hogy gondolkoznék azon: helyes-e a szokásuk? — Egyikük sem! De különösen a boldog (!) leány nem, ki éretlenségében fel sem birja fogni, — mi a házas élet? A szülők meg, a helytelen szokás káros volta fölötti gondolkodást szivesen hagyják az utódoknak.

A testvérek egymásközti viszonya nélkülözi a melegséget, de nem viszálkodnak.

Családi életükbeni szokásaik egyszerüek, keresetlenek. A szülők egy tálból esznek gyermekeik- s cselédeikkel. Az anya a teritővel bevont asztalra felteszi a nagy cserép tálat, melyből a család apraja, nagyja — közvetlen eszik. A tányért szivesen mellőzik, ha maguk vannak.

Téli estéken a nagy kerületü kályha melege vonza a család tagjait magához, hol estelenkint elbeszélgetnek, mig a »Zdrava Maria« elharangozása a mécses v. gyertya meggyujtására nem készteti őket. Este elővesznek valamiféle házi munkát: az aszszonyok fonnak, gombolyitanak, foltoznak stb., a férfiak kukoriczát morzsolnak, mesterségükben szorgalmatoskodnak stb. Este szeretnek korábban lefeküdni, hozzá lévén szokva a korai felkeléshez.

*

A társadalom minden rétegének s nemének meg vannak különleges sajátságai, melyekre a nemzetiség, vallás, kor, rang stb. befolyásoló mértékeinek nagyságai adják meg a jellemző kinyomatot.

Ki mily körben nevelkedik, forog s él, szokásaiban is ugyanolyivá lesz, azt látja s találja lelki világa legtöbbször anyagi körülményeinek is legmegfelelőbbnek s azt is követi. Ha áll ez általánosságban, még jobban áll a népre vonatkoztatva, mely conservativ természeténél fogva többnyire idegenkedik mindazon befolyásoktól, melyek reá társadalmi életében s szokásaiban átalakitólag hathatnának.

Hazánk különböző nemzetiségeinek köznépe, beleértve magyar köznépünket is, a középkortól a legujabb időkig keveset változott. Nemzetiségeink ősi hagyományai jelentékeny módosulást nem szenvedtek, erkölcseik, tősgyökeres gondolkodásmódjuk — a régi. A népnél megtaláljuk magát a nemzetet, gyalulatlan állapotban. Kivételt e tekintetben a vendek sem képeznek.

A szlai vendek társadalmi élete s szokásai több tekintetben figyelmet keltők, melyek az érdekesség több oldaluságával kinálkoznak külön figyelemre.

Családi életük egyszerüsége s elvonultságában nyilatkozó sajátosságok ugyanoly irányban s viszonylagos körben nyernek folytatást társadalmi életükné is.

A vend békés hajlamánál fogva szomszédjaival jó egyetértésben él. Házaikat, belsőségeiket egymásétól keritès (sövény) által különitik el s ezzel a viszálkodás magvát sokszor magában rejtő aprólékos jogi igények felcsigázásának is utját vágják. No meg a szomszédok házi állatainak sokféle alakban előjönni szokott kártevései sem ingerelhetik őket egymás ellen. A fülemile füttyök pedig mit sem veszélyeztetik náluk a békés viszonyt.

A szomszédok érdekközösségüknél fogva segitik egymást a munkában. A szegényebb szomszéd elmegy a vagyonosabbhoz napszámba, ez meg viszont szolgálatul felszántja földjét, hazahordja szénáját stb. Ha a házat kell zsuppolni, kertet igazitani vagy künn mezei munkát végezni, a szomszéd az, kit első sorban hinak segitségül, s ki saját jól felfogott érdekében szivesen is megy. És e kölcsönös kisegitések barátságukat is bensőbbé teszik.

Ha templomba mennek, a szomszédok egymást rendesen megvárják, hogy elbeszélhessék heti dolgaikat, a termési kilátásokat stb., mert hétköznapon, ha együtt nem dolgoznak, az egymással érintkezéshez s huzamosabb eszmecseréhez nincs idejük.

A vasár- s ünnepnapok azok, melyek jobban összehozzák őket nemcsak a templomban, (hova nagyon szeretnek járni) hanem a különböző nemü s e napokon tartatni szokott ünnepélyeik, mulatságaik s „eseményeiknél" is.

A vendeknét nem találjuk azokat az apró, kedélyes lefolyásu társas összejöveteleket, pl. fonókat, disznótort, különböző társasjátékokat, a miket magyar helyeken majdnem mindenütt fellelhetni, minek következtében a fiatalság két nemének egymással nemes érintkezése elől az ut mintegy el van zárva. A községekben nem láthatni, hogy a leányok maguk közt, vagy legényekkel együtt a nagyobb tereken viditó játékokban keresnének szórakozást, ilyféle ártatlan s a fiatalságra jótékonyan ható időtöltést ők nem ismernek. Pedig nem mondhatnók, hogy hajlandóságuk nem volna rá; van, mert a szórakozásnak a kedélyes, szabad idejében gondtalan kedvü vend — noha az élet örömeiből való osztályrész kivételében tultakarékoskodó voltánál fogva, igen szerény — hol teheti s alkalom kinálkosik, tán még költséget sem igényel — örömest átadja magát mulatságaiban a közös hangulatnak kedélyességbe menő emeléséhez egész aprólékosságig megy.

*) Ezzel — ugyhiszem — nem mondok ujat; ugy van ez a „distingualt" hölgyekkel is, még a finomult aesthetika is meghátral ott, hol a pénz grassál.

HIREK.

— **T. olvasóinknak** és munkatársainknak boldog ünnepeket kivánunk! Legyen minden házban egészség, jólét, megelégedés és boldogság. Tanyázzon mindenki szivében az egyetértés és béke szelleme! Szilárduljon meg mindenki lelkében a hit, remény és szeretet a feltámadás ünnepe alkalmával!

— **A tavasz már** csakugyan itt van, hirdeti ezt egy sereg élelmes muraközi kis népfelkelő az utczán, a boltban, a kávéházban, a lakószobában s mindenütt minden alkalommal. „Naj kupiju fijolice, salatu“ (vegyen ibolyát, salátát!) hangzik a városban. A szalonkák is elmentek; bizonyitják ezt a megérkezett fecskék. Felemlitjük, hogy Csáktornya vidékén a tavaszi szalonka-szezon alatt mintegy 50—60 drb. szalonka lövetett.

— **A muraközi** tiszti önsegélyző egyesület igazgatósága több ülésében tárgyalta a szövetség kebelében alakulandó fogyasztási szövetkezet ügyét. Több csáktornyai vegyeskereskedő ajánlattételre hivott fel, akik közül többen adtak be ajánlatokat s mintákat czikkeikből. Az igazgatósága 3 ismert czéget ajánl a legközelebb összehivandó közgyülésnek választás végett. A tisztviselők fogyasztási szövetkezetének lényege abban áll, hogy a szövetkezet tagjai a megválasztandó kereskedésből bizonyos százalék árleengedést nyernek, ha kötelezik magukat tömegesen ugyanabban a kereskedésben vásárolni. A szövetkezés ki fog terjesztetni a husra, fára, borra stb. czikkre. Ugy értesülünk, hogy ujabban ismét több tisztviselő óhajt az egyesületbe lépni. Tömegesülésben van az erő.

— **Perlaki** járási szolgabiróvá a f. hó 4-én tartott megyei közgyülésen Sólyomi Tivadar nagy kanizsai törvényszéki joggyakornok választatott meg.

— **Fischer** Miksa okl. állatorvos ur telepedett le Csáktornyán. (Lakása Varasd-utcza 18. sz.) Volt alkalmunk beletekinteni Fischer úr okmányaiba. Állatorvosi tanulmányait a budapesti állami állatorvosi tanintézetben szabályszerüen befejezte s ugyanott 1885-ben állatorvosi oklevelet nyert; gyakorlati kiképeztetése czéljából két évet a mezőhegyesi, bábolnai és kisbéri állami ménes intézetekben töltött; mint tartalékos katona-állatorvos a 3. huszárezrednél egy évig működött; beszél magyarul, németül és horvátul. Örülünk, hogy Csáktornyán képzett állatorvos telepedett le s azért szivesen hozzuk a fennebbi adatokat nyilvánosságra s ajánljuk Fischer Miksa urat a t. közönség pártfogásába.

— **Fischel Fülöp** könyvkereskedésében Csáktornyán, egy jó házból származó ifju tanulóként azonnal alkalmazást nyerhet. Kik 3—4 középiskolai osztályt végestek, előnyben részesittetnek.

— **Vásári** tolvajok. A f. hó 4-iki csáktornyai vásáron Safer József nedelaczi lakos pokróczot, Horváth Mikó totoveczi czigány 2 pár czipőt és fapipát loptak.

— **A hűtlen** kereskedő-segédek. M. L. csáktornyai vegyeskereskedéséből mintegy 4 hó óta egy segéd és két inas pénzt, czigarettát, szivart, dohányt, rumot, kávét stb. stb., ami egy vegyeskereskedésben található. apránkint hozzávetőleg 1000 frt értékben elloptak s pajtásaiknak és ismerőseiknek elajándékoztak. A pajtások levelei (42 drb), amelyeket a tolvajok hűségesen megőriztek, árulták el a lopást. E levelekben a pajtások időről-időre tudatták a hűtlen segédekkel, hogy mire van szükségük, akik aztán hűségesen elkülözgették nekik a kért czikkeket. Az ügy a kir. jbiróságnál van.

— **Sikkasztas.** Bacher János a csáktornyai vasuti állomás szakaszmérnökségénél alkalmazott dijnok eladott régi sinekért 56 frt 36 krt vett fel s nyugtatott jogtalanul. Az illető a pénzzel kocsin Kraljeveczre szökött, ahol jegyet váltott Budapestig. Azonban a sikkasztás Csáktornyán észrevétetvén, egy tehervonaton Kraljeveczre érkezett vasuti hivatalnok a váróteremben letartóztatta a sikkasztót. A fiatal sikkasztó a csáktornyai kir. járásbiróság börtönében ül.

— **Eljegyzés.** Baumwald Mór budapesti kereskedő f. hó 1-én eljegyezte Herzer Juliska kisasszonyt, a csáktornyai hölgykoszoru egyik ismert kedves alakját. Sok szerencsét kivánunk a kötendő frigyhez!

— **Lopás.** Bernát Maria ivanoveczi lakos kamráját m. hó 28-án éjjel feltörték és onnét 71 frt értékü zsir és szalonnát loptak el. A tetteseket keresik.

— **Ich bitte, ein armer Reisender!** F. hó 3-án Csáktornyán Krunsztek Ferencz igazolvány nélküli pregradi csavargó sorba járta a házakat szegény vándorló legénynek adván ki magát, alamizsnát kért. De mivel a krajczárból nehezen gyülik össze a forint, a vándorló jónak látta könnyebb módon forintokhoz jutni. Igy L. R. szobájába tekintett s mivel ott embert nem látott, pártfogásába vett egy kabátot, kalapot, selyemkendőt és egy pár kesztyüt. — Később H. Sz. szobájából el akart vinni egy pár czipőt, de itt rajtvesztett. Elfogatván, a kir. járásbiróság vette pártfogásába s két hónapig fog atyailag gondoskodni a „szegény vándorlólegény“ sorsáról.

— **A sósborszesz terjedése.** Budapestről a következőket irják lapunknak: Örvendetes tény az, hogy a sósborszeszt, e tulnyomóan nemzetközi czikket, melyet különben az egész világon készitenek, néhány év óta a külföld Magyarországból kezdi importálni. Brázay Kálmán előkelő fővárosi kereskedő, a sósborszesznek már 25 év óta terjesztője Magyarországon, most egy statisztikát állitott össze a sósborszesz-kivitelről, melyből kitünik, hogy speciális magyar sósborszesze néhány év óta fokozatosan terjedt első sorban Ausztriában és melléktartományaiban, ahol mintegy 50 raktár árusitja, továbbá Boszniában, Romániában, Szerbiában, Olaszországban, Némethonban, Franczia-országban, Egyptomban, sőt legutóbb Amerikában is, ahol a Brázay-féle sósborszeszt mindenütt előnyt adnak más gyártmányok felett. E kitünő háziszer ilyetén rendkivüli kedveltségének és elterjedésének titka a szer szolidságában és kitünő hatásában rejlik, mely lassan lassan majdnem minden háztartásban nélkülözhetetlenné teszi. Ugy tudjuk, hogy dr. Pápay Ernő ur szakavatott tolla már elmondta e szer gyógyhatását a különféle bajoknál, u. m. gyomor-, fog-, fül- és szembajoknál, fejfájásnál, migrainenél, szaggatásoknál, náthánál, májfoltoknál, lábizzadásnál stb. stb. és igy fölösegesnek tartjuk mindezt ujból ismételni, csak arra figyelmeztetjük a közönséget, hogy óvakodjék a különféle utánzatoktól. A Brazay-féle sósborszesz minden fűszerkereskedésben és gyógyszertárban található, vignettáján Brázay házának rajza és a kisebb palaczkon 319. sz. a nagyobbikon a 320 szám, mint a védjegyek száma látható. Azonkivül a palaczkok Brázay czégfeliratával vannak öntve.

— **5 millio palaczk szájviz.** Levelezőnk a következőket irja: J. G. Popp dr. bécsi udvari fogorvos (Bognergasse 2.) a közkedveltségü Anatherin-szájviz készitője, ki e kitünő száj- és fogkonzerváló szert már 40 év óta készíti, összeállitotta az ezen idő óta szétküldött palaczkok statisztikáját, mely alkalommal az eredmény 4.950.000 palaczk volt. Kevés konzerváló szer létezik, mely oly megérdemelt elterjedésnek örvendett volna, mint e fogviz, mely ma már csaknem minden distinguált család mosdószekrényének kiegészitő részét képezi, mert rendkivül jó hatással van a fogakra és a szájra, meggátolja a borkő lerakodását, visszaadja a fogak szép szinét, meggátolja a csontszúst, csökkenti a fogfájást, konzerválja a foghust, eltávolitja a rossz szájszagot, szóval: mindazon tulajdonságokkal bir, melyek kitünővé teszik. Legujabbnyire a dr. Popp-féle fogszappannal vagy fogporral együtt használják, ami keltős előnyt nyujt. De nem minden „Anatherin szájviz“ az, amit igy neveznek. Számos utánzat létezik ily elnevezés alatt, sőt hasonló csomagolással és vignettákkal, melyek a valódinál olcsóbbak, mert míg a valódi dr. Popp-féle Anatherin-szájviz a törvényes védjegyet a palaczkok nagyságához képest 50 kr., 1 frt és 1 frt 40 kr., addig a hamisitványok olcsóbbak. Meg kell még jegyeznem, hogy a magyar orvosok és gyógyszerészek is nagyban előmozditották e szájviz terjedését, mely minden gyógyszertárban, a fővárosban pedig Török József gyógyszertárában található.

Tečaj IV. Vu Čakovcu, 10. aprila 1887. Broj 15

Uredničke pisarne:
Glavni pijac, fraterska hiža, lěvo na kondignaciji. — S urednikom moći je svaki dan govoriti med 11 i 12 vurom. — Sve pošiljke tičuće se zadržaja novinah, naj se pošiljaju na ime Margitai Jožefa urednika vu Čakovec.

MEDJIMURJE

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći družtveni, znanstveni i povučljivi list za puk
Službeni glasnik: „Medjimurskoga podpomagajućega činovničkoga družtva“ vu Čakovcu, — „Dolnjo-Medjimurske šparkasse“ i „Podpomagajućega družtva“ vu Prelogu, — „Gornjo-Medjimurskoga kulturnoga družtva“ vu Štrigovi.

Izlazi svaki tijeden jedenkrat i to: vu svaku nedelju.

Izdateljstvo: Knjižara Fischel Filipova kam se predplata i obznane pošiljaju

Predplatna cna je:
Na celo leto . . . . . 4 frt
Na pol leta . . . . . 2 „
Na četvert leta . . . . . 1 „

Pojedini broji koštaju 10 kr.

Obznane se poleg pogodbe i fal računaju.

Vuzem.

Lepo protuletje se pomalo oblači vu svoju svetkovnu opravu. Ako negda negda lehki sneg pokrije zelene grane i grme, ali ga i za kratko nestane. Deždj i vedrina se tak premenja, kak huda i dobra volja vu grudih strastvene žene, i pobudjuje sve na život.

Kad cela narav oživljuje, onda i kršćansko katoličanska vera velikoga svetka obdržava.

Od Yokahame do Kattegata, od Libanona do Moszkve glasi se dika i čast Zveličitelu.

Opet je ovde onaj svetek pisanicah, svetek koj nas na nekaj vrhunaravnoga spominja, a to je vuzem, radost i veselje deci i mladomu svetu. Ozbiljne ljudi i pobožne starce pak spominja na onaj dogodjaj, koj se je pred devetnajstimi sloleči na Golgothi pripetil. Takaj onaj, kojemu je vera kratko korenje vu srcu pustila, ili koj samo narav vidi pred sobom, a veru čisto zanemari, prisiljen je na ovaj den spomenuti se, kak se je „sin božji“ za celo kršćanstvo na križu alduval.

Božić je više domaći, bližni svetek, kojega radosti svaki vu krugu svojih išče, ali vuzem je velik, narodni svetek a to valjda pokažuje i njegovo značenje.

Vu tužnih i žalostnih dnevih velikoga tjedna vmukneju zvoni, vu hižah božjih postavljena znamenja značiju smrt, muku, pred nami je još onaj den, kad je bil pribit na križno drevo, prez da bi mu se lice premenilo, ... kak da nikakove muke trpel nije. Čelo mu se je bliskalo od svetlosti, jer to je bil posmeh slavodobitja, ali krv mu je tekla i zakrvarila strahovito drevo . . . . . još je pred nami, kak su ga z križa doli zeli vu grob deli izpsuvanoga i pogrdjenoga kralja . . . . vu kojega nitko neveruje . . . . , morebit oni sami ne.

I evo, tretji den postane velika svetlost i pojavi se angel.

Odpre se raka, i angel pokaže na prazen grob.

„Neima ga ovdi, jer se je gori stal!“

Zvoniju zvoni, glasiju se orgulje, i veseli glas viče: gori se je stal.

Istina, naš Zveličitel se je gori stal i živi, ovdi med nami živi, i svojum svetlostjum, duševnom jakostjum kraljuje nad nami, hodi po zemlji, pogledne vu človečanska srca, i tam gori kak vekivečna svetlost, razsvetljujuć svoje vlastito lice i svete navuke.

Iz povesti magjarske.

Sv. Štefan prvi kralj magjarski.

Svetoga Štefana okorunili su 15. augustuša leta 1000 vu Estergomu. Od toga dneva počemši računaju se Magjari med kršćanske narode, a orsag je od toga dneva čisto drugač vredjeni.

Prvi magjarski kralj je taki pozval poglavare i velikaše na orsačko spravišče. Na tom spravišču su sledeče zakone napravili.

Kralji moreju biti samo Arpadovi potomki. Kralj je najveksi gospodar i vladar celoga orsaga, on odlučuje vu veri imenuje biškupe, dela zakone, odlučuje vu miru i taboru, deli imanja onim, koji zaslužiju.

Polek sebe imenuval je kralj nadorišpana (kraljev namestnik), dvorskoga sudca i peneznika. Nadorišpan je sudil nad celim orsagom, on je bil kraljev namestnik, pomočnik, desna ruka. Peneznik pazil je na kraljevske kinče i peneze.

Naroda razdeli je na tri razrede: veliki svečeniki, veliki plemenitaši i srednji plemenitaši. K velikim plemenitašom spadali su potomki starih familijah, med srednje plemenitaše spadal je svaki sloboden magjar. Svi veliki i srednji plemenitaši bili su čisto jednaki.

Zakone napravili su ovi tri razredi na orsačkom spravišču i kralj jih je potvrdil.

Sv. Štefan razredil je orsaga na varmegjije, a na celu varmegjiju imenuval je velikoga župana. Vu pojedine grade namestil je kmete, koji su morali grada od neprijatelov braniti. Zapovednikom gradah daruval je veliko imanje, i ova imanja su onda prehadjala na sine i potomke zapovednika, ali prodati nije smel nigdo svoje imanje. Isto sak su dobili i kmeti grunte i zemlje. Kmeti bili su razdeleni na stotine, a stotina opet na desetine. Izim kmetov bil je gradski puk. Ovi su stanuvali k gradu spadajučih občinah, i imeli su zemlje i grunte iz rende. Polovicu dohodka morali su vu ime porcije dati, od ove polovice je jedna tretina zapovednikova bila, a dve tretine bile su kraljove. Osim toga moral je gradski puk grade zidati i popravljati i foringe davati.

Vu varaških i drugih mestih stanuvali su purgari. Ovi su bili meštri i trgovci. Njihovoga imetka i osobu branil je zakon. Plaćali su kralju porciju, ali drugoga posla nisu morali obavljati.

Zlatne-regule povanja sadovnoga dreva.

Na visoko mesto poglavito črešnje, na niže mesto slive, na severne i izhodne brege jabuke, a na južne i zapadne strane hruške moramo saditi.

Od svih voćnih dreva najbolje zdrži sušina črešnjovo a mokrina slivovo drevo. Za voćnika je najbolša mokra žuta zemlja, vu kojoj voćnog dreva još nije bilo. Gde se voda s mirom nakupi za voćnika, nije dobro.

Na jesen moramo jame kopati, ako hočemo voćno drevje saditi, iz tih jamah izlopatamo zemlju a na mesto zemlje metnemo vu jame gnoj, gnoj stoji prek cele zime vu jami; a na protuletje sadimo vu takve jame sadovno drevo.

Ono malo drevo, koje vu našim voćniku saditi hočemo, nikad si nesmemo dati donesti, nego kupimo iz takve drevne škole, gde zasigurno znamo, da zdrava dreva s bogatim korenjem dobimo, koja nam vu našem voćniku jednaka budu rasla, ta dreva moraju najmenje dve krune imeti. Nije dosta, da si znamo izebrati dobro drevo, nego moramo na to paziti, vu kakvu zemlju kakvo drevo budemo sadili.

Voćno drevo, koje mehko seme ima (jabuka, hruška) moramo najmenjše na deset meterah jedno od drugo saditi, vu početku moremo med ta drevja črešnje, breskovo, ali slivovo drevo saditi, jer ova predi narastu kak jabukovo ili hruškovo drevo. Na polju red sadovnog dreva najmenje na 4—500 korakah mora biti jeden red od drugog razstavljen.

Pred sadjenjem se moraju najjakši koreni odrezati i s naplavom zamazati. Malo korenje nije treba odrezati.

Predi nego drevo zasadimo, moramo količ vu zemlju jednako zabiti, jer ako bi taj posel potle sadenje obavili, lehko bi se pripetilo, da količa vu korenje zabijemo, a to bi drevju na svaki način škodilo, onu jamu vu koju drevo saditi hočemo, moramo predi neg sadimo do trifertala s mehkom zemljom napuniti, onda metnemo nutri drevo tak

da sve korene s zemljom pokrijemo, okolo korena naj ostane zemlja na formu kak jen tanjir, friškóga gnoja nesmimo niti pod, niti nad korenje metnuti.

Gde je zemlja jako mokra, onde je bolje ako drevo na mali bregić sadimo. Ono drevo, koje se iz škole presadi, ni smeti tak gliboko saditi kak je vu školi zasadjeno, i dok se zemlja nesloži, ni smeti jako k stupu privezati, stup se nesmi blizu dreva zabiti, nego na takvu dalinu, da ako veter puše se ne dotekneju, još bolše je ako drevo med dva stupi stoji.

Na dalje je dobro, ako mala dreva proti protuletnemi vetri branimo i s slamom zamotamo, a na jesen s bodlivimi granami ograjemo, da nam zajec ili druga životina kvara ne napravi.

Jabukovo, slivovo i črešnjovo drevo kod sadjenja nikaj ali samo malo je smeti granje odrazati, samo vu drugom letu je smeti slabe grane odrezati.

Prva leta se moraju svako leto, kasnje pak svako 2 - 3 leto, ob jeseni one grane, koje jedna na drugu raste odrezati. Suhe grane se moraju svako leto odrezati. Svaka ozleda, koja se na grani more videti, se mora izrezati i s mazom zamazati, stareša dreva ako koru izgubiju, moraju se s katranom namazati. Male betežljive grane se moraju obrezati a ono mesto, koje smo rezali, se mora takajše mazom namazati.

Mokovina i suha kora drevja se mora s strugačom doli strugati, a debele grane se moraju iz vapna i gnoja priredjenom mazom namazati.

Kod betežnog dreva ni dosta, ako samo beteżni del vuni zvežemo, nego se mora ta beteżliva strana s kalijovoj soli ili s pepelom namazati.

Sadovno drevo se mora vu protuletju gnojiti, ako hočemo, da bude no imali jaka dreva, ako pak hočemo, da bude pupje jakše, onda moramo vu juliušu i vu augustusu gnojiti s gnojnom vodom. To gnojnu vodu, kroz duga ke jame pustimo, ga k korenjeva dojde. Na koren lijati gnojnu vodu, nije smeti.

Takva dreva, koja zginuti hoćeju i stara su, ona kroz odrezanje granah postaneju mlajša. Vu istu jamu ni smeti jedno za drugim jednovrstna dreva saditi.

Kaj je novoga?

— **Pošt.** čitateljem želimo dobre i srečne vuzmene svetke! Naj bude vu svakoj hiži zdravje, dobrostanje, zadovoljstvo, ljubav i blaženstvo! Naj bude med nami sloga i mir! Naj se potvrdi vu srcah naših čin vere, ufanja i ljubavi!

— **Za priločkoga** varm. drugoga sudca su 4-ga o. m. vu varmegjinskoj velikoj spravišči G. Sóljomi Tivadara činovnika kaniškog kr. velikog suda izebrali.

— **Novi** živinski vračitelj vu Čakovcu. Fischer Miksa vu Budimpeštu za živinare postavlenoj orsačkoj školi izvučeni živinski vračitelj se je nastanil vu Čakovcu (Varaždinska vulica 18. broj) Imeli smo priliku vu svedočbe njegove pogledati i zato se radujemo, da smo vu G. Fischer M kši jednoga dobro izvučenoga živinara dobili vu Medjimurje, koj je takaj i soldački reserv. živinski-vračitelj pri 3. husarskom regimentu. Preporučamo ga pošt. puku!

— **Magjarski** kanonik vu svetoj zem lji. Fraknói Vilmos nagyvaradski kanonik, koj je vu sredini marciuša odputuval iz Kairo vu svetu zemlju, dospel je vu Damaskus vu Aziji. Ovdi se je počinul jeden den, zatim je nastavil svojega puta proti Jeruzalemu, kam je na cvetnicu došel. Fráknoi bude velikoga tjedna i vuzmene svetke na svetoj zemlji preba vil, a bude pogledal sve znamenitosti Nazad bude došel na koncu aprila, kad budu akademije vu Budimpešti veliko spra više obdržavale.

— **Zakopano blago.** Vu blizini Karlobadsk dragosti kopaju četiri težaki vu jednoj jami, kak se čuje, veliko blago. Do vezda su samo kosti, glažnate i zemljene posude i pepela izkopali, a to dokazuje, da je zemlja vu jamu nanošena bila. Pred luknjom je jedna 35—40 metrov visoka osovna pečina, koja je negda obramba za tolvaje bila. Moremo si misliti, da su tu negda Grki blago zakapali, jer su Grki još pred nekoliko let od ovud blago odnašali. A kad je vreme čisto i mirno, moči je blizu Vidovaca i Karlobago na dnu morja s prostim okom strašno čudaj zemljenih i brunčenih posudah videti. Ove posude bi lekko bilo iz morja vun zeti, a varaški kapitan vu Karlobago ima jih već nekoliko.

— **Krvava** osveta. Mršić Mikša jurčinski poglavar je 24 maršiuša večerjal vu oštariji, kad najedenput negdo črez oblok nuter streli. Kuglja je noža trefila, kojega je Mršić v ruki držal, odtrgla mu je dva prste, i noža s takvom jakostjum vu zube hitila, da mu je nož jezika i zube ranil. To su sigurno iz fantljivosti včinili. Žandari su taki pričeli krivce iskati, i nekoliko sumnjivih ljudih su već vlovili.

— **Smrt živana.** 24 marciuša su na putu med Dorgos-i Petrisom Branku Juan zvanoga glasovitoga živana mrtvoga našli. Branku bil je predi jeden den vu Dragojestu, odkud se je još isti den na večer s koli nazad štel povrnuti vu Petris, ali su ga putem zatukli. Glavu su mu s sekirom na dvoje razkolili. Mrtvo telo bilo je golo, i vu krvi je ležalo Polek njega ležala je prazna penezna mošnja i iz toga je moči znati, da su ga tolvaji zatukli. Krivce još nisu našli. Za sigurno ga je koj njegov pajdaš zatukel, jer je Branku glasoviti živan bil, koj navek vnogo penez sobom nosil.

— **Čmelci** su već višeput velike kvare včinili. Vu srednjoj dobi su si ljudi s pomočjum čmelcov branili sela; preobrnuli su koše zaradi česa su se čmele razsrdile. Vu Indiji su na bregih polek jedne vode vnoge gnjezde čmelcov, i zato je jako težko črez ovu vodu prek prejti. Jeden putnik je za zabavu med čmele strelil, ali je s životom platil tu zabavu; čmele su ga tak spikale, da je mrtev tam ostal a njegovi pajdaši su s težkom mukom pobegli. Na onom mestu je jeden spomenik postavljeni. Drugi putniki pak povedaju, da su jih jedenput čmele napale i oni su komaj vu selo pobegli, gde su ljudi s pricalkami i ognjom raztirali čmele.

— **Starost** ljudih i životinjah. Sledeči broji pokažuju kak veliku starost doživiju nekoje životinje i ljudi. Kit (velika riba, koja s pluči diše i mladi joj cecaju.) 200—300 letah doživi, elefant 200, medved 50, konj i oroslan 35, divja svinja 25, ovca 15, lisica 14, zajec 10, mačka 30, pes 15—20, kanarec 12—15 gavran 100, orel sokol i jastreb 100—200, svinja 300, (ali to je dvojbeno) kokoš 20, golub 10, ščuka i krap 200, veverica 6, miš 6, ftice pevačice 15—18 letah starosti doživiju. — Med jezero ljudih vumreju četerdeset i četiri vu starosti od 60—70 let, 30 pak vu 70—80 letu, 24 vu 80—90 letu, a četiri vu 90-100 letu. Ali s vremenom ljudi sve krajše i krajše življenje imaju,

— **Osveta** jednoga štacunara. Pred jednim štacunom postoji kučija. Detič vun beži i dopelja vu štacun jednu lepu obločenu gospu. Gospa povohne sve vu štacunu, a nazadnje zove štacunara i pita: Imate friške heringe? Imam izvrstne, ako dostoju kupiti? A jeli su dobri? Vu celim varašu nema bolših. No dobro onda, mi pošlite jednoga dimo, ja stanujem izvan varaša vu mojim letnim stanu. Budem, prosim ponizno, veli štacunar, i nezadovoljno vikne slugi: Janči zapreži konje, pak odpeljaj ovoj gospi jednoga heringa na kučiji dimo.

CENA ŽITKA.

Pšenica 8.70 9.— — Hrš 6.—6.5

Ječmen 6.——7.— Zob — 6. — 6.30

Kuruza 6.20 6.30 —

LOTTERIJA.

Grad 3. apriliš 1887.

33. 48. 3. 62. 38.

Szerkesztő:
MARGITAI JOZSEF
Urednik.

HIRDETÉS.

3975. sz. tk. 86.

Árverèsi hirdet. kivonat.

A perlaki kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy Klárics Balázs alsó-domborui lakos végrehajtatónak néhai Klárics József a.-domborui volt lakos hagyatéka végrehajtást szenvedő elleni 86 frt 94 kr tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a nagy kanizsai kir. törvényszék (a perlaki kir. járásbiróság) területén levő Alsó-Domboru községben fekvő az alsó-domborui 158. sz. tjkvben A I. 1—2, 5—12 sor- és az alsó-dom borui 1956 sz. tjkvben A † 1 sorsz. ingatlanra az árverést 496 frtban ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok

1887. èvi april hò 26-ik napján d. e. 10 òrakor

Alsó Domboru községbiró házánál a megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiàltási áron alól is elad fogják.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan k becsáaának 10%-át vagyis 44 frt és 5 frt 60 krt készpénzben vagy az 1881. LX. t. cz. 42 § ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes ertékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál elő eges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni

Kelt Perlakon, 1887. évi január hó 13. napján.

A perlaki kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság.

(645) 1—1

ZABAVA

Pesme odricanja.

(Prevodil: **A Pataki.**)

II.

(Dalje.)

Prav kak jagnjed drevo sem ja,
Vu sredini pustog kraja,
Kuda hladni vetrič noćni,
Il pak vihar samo hodi.
Osamljeni jagnjed sem ja
Vu pustari samostana,
Samo tuge gavran mrki
Počiva na pustoj grani.

Jagnjed sem ja osamljeni
Ostavljeni i slomljeni,
S grana mojih je strast bolna
Vnogo listja potrgala.
Ostalo pak, uvek drhće,
Kakti da se straši mene . . .
Akoprem vu mojem srcu
Nosim Deve Majke sliku!

(Drugiput dalje)

Bogec zbok lutrije.

Istinska pripovest.

(Dalje.)

Kak ga nebi poznali! veli Böške. Ov Szomjaš je još včera do vuh bil vu dugu, poldan pak je bil vre čisti kak moja šaka. Još i peneze ima kulikogod. Na tu reč je i Andraš gazda henjal delati, jer kaj je čul, skoro nije veruval. I on je dobro poznal Somjaša Janoša. Znal, da se po ženi dober gospodar postal, koj je jve imal pri hizi, kaj je potrebuval. Ali i to je znal, da je polek lenosti sve potepel. Vu onim vremenu nije bil vu občini vekši potepuh kak on. „Kaj govorite kuma Eva, istina je to? Kak bi se ova čuda mogla pripetiti?“

Kaj je istina, da se pripetilo, odgovori ona, zna cela občina; ali niti čuda se ne pripetila, nego Somjaš je na lutriji 4800 forinti dobil.

„Nemoguče!“ To se je tak pripetilo, veli dalje stara ženska, da su Janoša vre za tužili, sud je vre bil i z r e č e n i. Njegva žena Julča celu noć nije mogla spati, samo k zorji je zaspala. Onda je senjala, da njena mati, koja je pred jedenajst letmi vumrla, se pred njom pokazala. Jako gladna je bila i jesti je prosila. Julča je z kiste vun zela pečenku i cipova, pak ju je podvorila.

Mati se je najela i zahvalila je svoji kčeri dobrotu i rekla je, da ju bude Bog blagoslovil. I tak se je pripetilo. Več je zaran k meni došla i egiptinsku senjsku knigu je prosila od mene, ali ja ono iz ruk nedam. Onda je pitala. kulikati broj je mati? Rekla sam, da 40. A racina pečenka? ono je 63. Ali zakaj pitaš to Juliška? Gda si je Julča broje gor napisala, rekla je sve, kaj je senjala i ono, da polek dugov kak su vu nevolji i vezda zadnjega forinta budem vu lutrije odnesla.

Ali bude gvinula, ali ne, hiža i sve bude ipak na bubenj išlo. Velim njoj: lepi broji 28, 40 63, ali su ne sve prave, jer ne mater, nego samo ono, kaj je potrošila, bi morala deti; a kruhova numera je 77. Ona pak je žalostno stepala glavu i rekla je, da itak neračuna na nikaj, samo naj ostaneju oni tri broji, koje je predi napisala.

S tem je odišla i dela je zadnjega forinta na lutrije i evo kakova velika sreča ju je dostigla: svi tri broji su vun došli. Ja pak sam mesto 40, 77 dela, pak sam samo „ambo“ napravila. Lasi bi si trgala, ako se na to zmislim!“ Najte si nigdar trgati lasi, veli Andraš gazda, to se je samo tak pripetilo. Govorenje su onda na drugo obrnuli, ali Somjaš Janošovo pripečenje Andrašu celi dan nije iz glave odišlo. Još i v noči je od onoga senjal. Cele dneve si je premišlja val, da kaj bi delal, ako bi bil 4800 forinti dobil? Jezere fele planov si je premišljaval.

III. Poglavje.

I Vamoš Andraš je imal senje i on je sreču probal. Kupil si je jednu egiptinsku senjsku knigu i tak dugo si je glavu trl, dok je ne našel račune, kaj je senjal. Forint za forintom je išel vu lutriju, ali terno je zaostalo. To je navadna stvar. Ar je terno jako retko, jer na jeden terno više stojezer zgubiju.

S česa bi gvinuli oni, koji na lutrije deneju? S česa je svako leto 13—14 millionov lutriji hasek? To sve oni plačaju, koji v lutrije devleju. Ali Andraš to nije previdel, predi kak skrben človek je delal, ali vezda si je peneze vu blato hitil. Delo mu je bilo vezda vre težko a vu lutrije su svaki tjeden 1-2 forinti odišli i blizo je bil več negda, i „ambo“ je dvaput napravil. Sve to mu je još bolje volju dalo i mislil si je, da je brščas to falinga, da on nezna dobro broje skup složiti. Njegva vrla žena i mati su ga s milim srcom gledali. Böške ga je niti vufala spomenuti, ali stara dovica njegva mati je ovak rekla jedenput: Dragi moj sin, da se je Andraš gazda zbog male službe i od velike (porcije) štibre tužil, ni si ti navek tak tužlivi bil. Svigdar nije bilo tak hudo vreme i tu je Andraš gazda sve svoje nevolje povedal.

Kaj bi, kaj bi! veli njegva mati, za dobrom žetvom i za dobrom službom navek hudo dojde. Tak je bilo to svigdar tak je vezda i tak bude to navek. To je red sveta. Ali nije to falinga, nego nesrečna Éva ti je vu glavu zbila lutrije, da se lehko moreš obogatiti, nemaraš za delo a peneze si ipak vu lutrije zdevleš, Veruj mi sinko, polek lutrije nebudeš srečen, jer sreča samo negda dojde; a gdo ju išče, onoga se vugiblje Ti, ravno ti nebudeš one tri nesrečne broje trefil. Kaj vi govorite, veli Andraš srdito k tomu, više računa treba, kak vu vaši pameti je. Lutrije pak senjsku knigu suspametneši ljudi n a p r a v i l i, kak mi. Zato pokažem, da nebudem si samo kvara nadomestil, nego bogat postanem. Nato je stara ženska jako žalostna postala i žal ju je bilo, da mu je navuka dala i taki je vtihnula.

Drugiput dalje)

Árverést hirdet. kivonat.

A csáktornyai kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy Novák Mátyás prekopai lakos végrehajtatónak Gallubb György vugrisineczi lakos végrehajtást szenvedő elleni 107 frt tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a nagy-kanizsai kir. törvényszék (a csáktornyai kir. járásbiróság) területén levő IV hegykerületben Prekopán tekvő 232. számu telekjegyzőkönyvben 431. és 556 hrsz a. ingatlanokra az árverést 718 frtban ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte. és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az

1887 évi május hó 2-ik napján d. e. 10 órakor

a IV. hegykerületi községbiró házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 71 frt 80 krt készpénzben vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Csáktornyán 1887. évi január hó 12-ik napján.

A csáktornyai kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság. (651) 1—1

WEISS JÁNOS
áruháza
BRÜNNBEN, Ferdinandgasse 7. szám.

Brünni nyári	Brünni öltönyszövetek	Valódi Bamburgi	Házivászon
Kamgarn szövetek gyönyörü mintákban, mosható 60 cm. széles egy teljes férfiöltöny 7 meter 3.50 kr.	kitünő minő-egben tiszta gyapju 135 cm széles egy teljes férfiöltöny 5 frt	szövetek legjobb férfi fehérneműeknek. Egy drb. 30 rőf (jótállás mellett). Egy drb. ¼ széles ¼ széles 8.50 kr	Valódi römerstädti. férfi-, női- és gyermek fehérneműeknek igen alkalmas, 2 rőf (jótállás mellett). Egy drb. ¼ széles 4.50 kr. Egy d. ¾ sz. 5.75

BROCAT	BOSTON	Női ingek	Női ruha szövetek
Női ruháknak a legujabb és legdivatosabb tiszta gyapjuból, minden divatos szinben 15 méter 5 frt 50 kr Egy teljes ruhára	A legujabb női ruháknak minden divatos szinben. Egy ruha 10 méter 3 forint.	Készen — vagy Chiffonból. teljes nagyságban csipke betéttel 6 drb. 3 frt 75 kr.	Valódi franczia szatin széles Bordürrel. A legujabb és legdivatosabb ez idényben. Egy ruha 10 meter — 4 frt.

NŐI KÖTENYEK	CHIFFON
Chiffon-, Creton-, vászon és Oxfordból, körüskörül csipkével divatos munkákban 630 6—20 6 drb. 2 forint.	Kitünő minőségü térfi-, női- és gyermek — fehernemeknek igen alkalmas 90 cm széles 30 rőf Egy darab 5 forint 50 kr.

Szétküldés postautánvétel mellett. Minták és árjegyzékek ingyen és bérmentve

CACAO
ÉS
CSOKOLÁDÉ
SCHUTZ-MARKE S&S REEL
VICTOR SCHMIDT & SÖHNE-től

melyek az első bécsi szakács-művészeti-kiállitáson a legtöbb dijjal, a diszoklevéllel és aranyéremmel lőnek kitüntetve. Valódi egyedül csak a mi hatóságilag bejegyzett védjegyünkkel és czégünkkel ellátott. Kaphatók valamennyi előbbkelő füszerkereskedésben és csemege áruhelyeken valamint Csáktornyán:

STRAHIA TESTVÉRE és TODOR JÓZSEF urak kereskedésében.

Vidékre postautánvétellel küldetik.

Victor Schmidt & Söhne,

cs. k. orsz. szab. gyárosok. Gyár és központi szétküldés:
Bécs, IV. Allegasse Nr. 48 (nächst dem Südbahnhofe.) 406 38—52.

PSERHOFER J.
gyogyszertára
BÉCS, SINGERSTRASSE 15. SZ.
„Zum goldenen Reichsapfel."

Vértisztitó labdacsok, melyek előbb universalis piruláknak neveztettek, ezen utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mert alig van betegség, melyekben ezer meg ezer esetnél csudálatra méltó hatásuknak ne bizonyultak volna. A legmakacsabb esetekben, melyekben minden egyéb gyógyszerek hasztalanul alkalmaztattak, ezen labdacsok által számtalanszor és rövid idő alatt tökéletes egészség következett be. 1 skatulya 15 pirulával 21 kr: egy tekercs 6 skatulyával 1 frt 5 kr., bérmentetlen utánvéttel 1 frt 10 kr.

A pénz előleges beküldésével bérmentve 1 tekercs pirula 1 frt 25 kr., 2 tekercs 2 frt 30 kr. 3 tekercs 3 frt 40 kr, 4 tekercs 4 frt 40 kr., 5 tekercs 5 frt 20 kr., 10 tekercs 9 frt 20 kr. (Egy tekercsnél kevesebb nem küldethetik.)

Számtalan köszönő irat tekinthető be, melyekben ezen piruláknak fogyasztói hosszabb élvezetük után a legkülönbözőbb és sulyos betegségekben, köszönetet mondanak. Mindaz, aki egyszer kisérletet tett vele, tovább ajánlja ezen szert.

A sok köszönő irat közül néhányat itt közlünk:

Leongang, 1883 május 15,

Igen tisztelt uram! Önnek pirulai valóban csudálatra méltóan működnek, nem olyanok ezek, mint egyéb dicsőitett szerek, hanem segélyt nyujtanak majdnem mindenben.

A husvétkor küldött pirulák legtöbbjét ismerőseimnek és barátimnak osztottam, s mindnyájan segitettek, még magaskoru egyének is a különbözö bajokban, ha nem is teljes jó egészséget, de tetemesen javulást tapasztaltak, s folyást használni akarjak. Következtem ennélfogva, sziveskedjek ismét 5 tekercset küldeni. Tőlem és mindazoktól, kiknek szerencsém volt az ön pirulái által egészségüket visszanyerni, fogadja benső köszönetünket.

DEUTINGER MÁRTON.

Bóga-Szent-György, 1882. febr. 16

Tisztelt uram! Nem fejezhetem ki elégge benső köszönetemet az ön piruláért, mert isten segitsége mellett, nőm, ki évek óta miséreében szenvedett s ha bar még most is ilyeneket bevennie kell, egészsége annyira helyre állott, hogy ifjui frissességgel minden dolgát végezheti. Ezen körülményemet minden szenvedő javara felhasználhatja s kérem egyuttal sziveskedjék két tekercsnel küldeni, valamint 2 darab chinai exeppent is. Kiváló tisztelettel

NOVÁK ALAJOS, főkertész.

Tisztelettel arra bocsatva, hogy önnek minden gyogyszere egyikénél jó, mint a kitünő fagygyogyszere egyikénél jó, mint a kitünő fagyorvosom, mely az en családomban több idült fagyadatot gyorsan megszüntetett, daczara az ugynevezett universalis gyógyszerek iránt való bizalmatlanságomnak, ellentanitam. Önnek vértisztitó pirujait használni s ezen apró golyocskak segélyével, hosszu évi aranyér bajomat eltromolni. Nem akarok magamnak érdemet szerezni, midőn önnel tudatom, hogy régi bajom több heti használat után, egészen meg szünt s ismerőseim körében a legszorgalmasabban ajánlom. Az ellen sincs kifogásom, ha ezen sorokat — névalairasom nélkül ... nyilvánossagra hozza.

Tisztelettel C. V. T.

Bécs, 1881. febr. 20

Fagy-balzsam, Pserhoffer J.-től, hosszu évek óta ismert legbiztosabb szer mindenféle fegydaganatok ellen, valamint idült sebekre stb. Egy doboz 40 kr.

Golyva-balzsam, megbizható szer a golva nyak ellen Egy palaczk 40 kr.

Elet-essencia, (prágai cseppek) elrontott gyomar, rossz emésztés, mindennemü altesti bajok ellen. 1 palack 20 kr.

Ökörfarkvirágnedv, általánosan ismert kitünő háziszer katarhus rekedtség, görcsös köhögés Stb. 1 palaczk 50 kr.

Amerikai köszvény-kenőcs, legjobb szer minden köszvényes és reumatikus bajfogfajas, Ischiasz, fülfájas ellen stb. Ara 1 frt 20 kr.

Alpesi növénynedv. W. D. Bernhardtól. 1 palack 2 frt 60 kr., fél üveg 1 frt 40 kr.

Szem-essencia. Romershäusentől. 1 palack 2 frt 50 kr., fél palaczk 1 frt 50 kr.

Tannonchinin-pomádé Pserhoffer J. től, számos év óta legjobb minden hajnövesztő szer közt, melyet orvosok elismernek Egy elegansan kiallitott nagy adag 2 frt.

Általános tapasz Stendel tanártol, vágott és szurt sebekre, rossz-indulatu daganatok, még idült, gyakran felpattanó labdaganatokra is, körömméregre, sebekre s gyuladt részekre és egyébb szenvedéseknél ajanlható 1 doboz 50 krajczár.

Általános tisztitó só Vulrich A. W.-től kitünő háziszer a rosz emésztés következményei, fejfajás, szédülés, gyomorgörcs, mellégés, aranyér, dugulas ellen. 1 csomag 1 frt,

Ferenc-pálinka. 1 palack 60 kr.

Lábizzadás elleni por 1 skatulya 50 krajczár.

Mindennemü homeopathiai gyógyszerek készletben vannak.

Az itt megnevezett készitményeken kivül minden az osztrák lapokban hirdetett bel és külföldi pharmatentikus különlegességek készletben vannak s minden a raktárban nem levő czikkekről pontosan és olcsón gondoskodunk.

A postai küldemények gyorsan és pontosan eszközöltetnek előleges pénzbeküldésre vagy utánvéttel.

A pénznek előleges beküldésével (legjobb postautalvánnyal) a postán kevesebbe kerül, mint az utánvételnél. 608 11—12.

Egy bolti helyiség,

egy szoba és egy raktár Csáktornyán, *a gabonatéren kiváló alkalmas helyen*, több évre bérbe adatik.

A bérbeadandó helyiségek eddig a „Muraközi Takarékpénztár" helyiségeit képezték.

A bérbevenni szándékozók a feltételeket akár szóval, akár levélben megtudhatják a tulajdonosnál Csáktornyán.

Neuwirth Mórnál.

643 4—4

JEDEN ŠTACUN,

jedna soba i jeden magazin v Čakovcu *na žitnim pijacu, na osobito prikladnom mestu* daje se iz ruke na više letah.

Na istom mestu bila je do vezda „MEDJIMURSKA ŠPARKASSA".

Gdo hoče iz ruke zeti, more se pismeno ili vustmeno pobliže popitati v Čakovcu pri vlastniku

NEUWIRTH MORICU.

Kész férfi és gyermek öltönyök.

POLLAK GYULA

Kalap-, lábbeli-, és FEHÉRNEMŰEK.

CSÁKTORNYÁN,

főtér uj takarékpénztári épületben.

Ajánlja dúsan felszerelt

tavaszi öltönyök, felöltők-és utazó köpeny raktárát.

Továbbá nagy választék *KALAP LÁBBELI-* és *FEHÉRNEMŰ* urak és gyermekek részére.

Ugyszintén *NYAKKENDŐK* és *KESZTYŰK* nagy választékban kaphatók.

Népfelkelői öltönyök

(Civil urak részére).

Minden a legjutányosabb árért.

Vidéki megrendelések pontosan és lelkiismeretesen eszközöltetnek.

Utazó felöltők.

Nagy nyakkendő és kesztyű raktára

NAGY *választékban*

Olcsó árak.

Férfi *divatáruk*

BACHRACH L. H.

NAGY-KANIZSAN

(Városház-utcza

Nagy raktár

SZALMA- és NEMEZ

női- és gyermekkalapokban

valamint nagy választék mindennemü *disznorinbergi-, rövid- és fehérnemü árukból, csipkék és szalagokból* ugyszintén *uri fehérnemüek*, nyakkendők és kesztyükben. Valamint gyárraktár karácsonyi és ujévi ajándékok.

müvirágok, menyasszonyi és sirkoszorukból.

Kalapok kivanatra választékul is küldetnek és átalakitásra elfogadtatnak.

A **köszvény és csúz** ellen ajánlott számos háziszerek között még is csak a valódi Horgony-Pain-Expeller a **leghatásosabb** és **legjobb.** Ez nem titkos-szer, hanem egy **teljesen megbizható, orvositag kipróbált** készitmény, mely minden betegnek teljes **megnyugvással** ajánlható. Hogy a Pain-Expeller **teljes bizalmat** érdemel, legjobban kitünik abból, hogy sok beteg, a ki nagy garral feldicsért más gyógyszereket próbált meg, **megint csak a**

rég jónak bizonyult Pain-Expellerhez

tért vissza. Épen az összehasonlitás által győződtek meg arról, hogy úgy a **csúzos fajdalmak, tagszakgatások** stb., mint a **fő-, fog- és hátfájás, oldalnyilallások** stb. a Pain-Expellerrel eszközölt bedörzsölések által leggyorsabban szüntethetők meg. A 40 kros, 70 kros és 1.20 olcsó ár a szegényebbeknek is hozzáférhetővé teszi, mig másrészt a számos siker a felől kezeskedik, hogy a pénz nincs kidobva. A káros utánzatoktól azonban óvakodni kell, s csak a **„horgony"-jellel ellátott** Pain-Expellert fogadjuk el mint **valódit.** Központi-raktár: **Gyógyszertár az arany oroszlánhoz Prágában,** Niklasplatz 7. Kapható a legtöbb gyógyszertárban.*)

Főraktár: *TÖRÖK JÓZSEF* gyógyszerésznél Budapesten.

Nyom Fischel Fülöp laptulajdonosnál Csáktornyán.

Tečaj IV. *Vu ČAKOVCU, 17 aprila 1887.* *Broj 16.*

Uredničke pisarne:

Glavni pijac, fraterska hiža, lěvo na kondignaciji. — S urednikom moći je svaki dan govoriti med 11 i 12 vurom. — Sve pošiljke tičuće se zadržaja novinah, naj se pošiljaju na ime Margitai Jožefa urednika vu Čakovec.

MEDJIMURJE

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći družtveni. znanstveni i povučljivi list za puk

Službeni glasnik: „Medjimurskoga podpomagajućega činovničkoga družtva“ vu Čakovcu, — „Dolnjo-Medjimurske šparkasse“ i „Podpomagajućega družtva“ vu Prelogu, — „Gornjo-Medjimurskoga kulturnoga družtva“ vu Štrigovi.

Izlazi svaki tijeden jedenkrat i to: vu svaku nedelju.

Izdateljstvo: Knjižara Fischel Filipova kam se predplata i obznane pošiljaju

Predplatna cina je:

Na celo leto . . . . . 4 frt
Na pol leta . . . . . 2 „
Na četvert leta . . . . . 1 „

Pojedini broji koštaju 10 kr.

Obznane se poleg pogodbe i fal računaju.

Banka.

Jedenput je gospon Dudaš pokazal svojoj deci jednoga papirnatoga forinta, i rekel je:

„Ovo je papirnati penez, ali ovoga nedela orsag, nego austrijsko-magjarska banka.“

„Kaj je to austrijsko-magjarska banka?“ pitaju deca.

„To vam ja taki raztolnačim, veli tam nalazeći se navučitel.

Povečte mi deca, iz česa dela pek kruha?

Deca: Iz melje.

Navučitel. Ali od koga dobi melju?

Deca. Od mlinara.

Navuč. Tak je. A gde zmore mlinar melju?

Miškec. Mlinar zmelje zrnje, koje od nekoga kupi.

Navuč. Ali ako neima peneze, sčim plati onda?

Peter. Ja sem videl, gda je dal pismo mlinaru.

Navuč. Istina, ali to nije navek tak. Negda je dosta, ako samo veli mlinaru: Vezda nemam peneze, ali za nekoji den prodam kruha, kojega iz melje napravim, pak ti onda platim. Ako mlinar privoli, onda je dobro; ali vnogiput treba mlinar peneze. Pak ako je peku vnogo melje prodal, onda mlinar prosi pismo, vu kojem se pek obvezati mora, da bude peneze vu stanovito vreme izplatil. To pismo se onda zove zadužnica.

Pak kaj bude mlinar delal s zadužnicom?

On slobodno otide k kojemu god gazdi pak mu veli: Dajte mi za 200 frti žitka, vre vam ju izplati, evo tu je njegva zadužnica. Jeli more mlinar to včiniti?

Miškec. Ja mislim da more.

Dudaš. Ako pak k meni dojde zadužnica, ja budem taki videl, da koj pek je dužnik. Ja se neufam vu svakoga človeka, ar sem se već višeput vkanil.

Navučitel. Ja pak vam još više povem. Vi morete dobro znati, da je pek pošten človek, pak zato itak nebi vzeli zadužnicu.

Dudaš. Istina, ako su meni penezi potrebni, a po zadužnici bi je stopram za jeden mesec dobil.

Navuč. More još i druga okolnost biti, zaradi koje nebi mogli zadužnicu prijeti.

Dudaš. Za sigurno. Ako bi zadužnica bila 200 frti vredna, a ja bi samo za 150 frti vrednosti žitka imel, „onda bi ponudu odbiti moral.

Navuč. Premislimo dakle malo. Pekovu zadužnicu nebi vu trih okolnostih mogli poprijeti. 1. ako nepoznamo dužnika. 2. ako bi stopram za vnogo vremena dobili peneze. 3. ako bi zadužnica više bila vredna, kak naše stvari, koje prodati hočemo.

Kaj napravi mlinar vu takovih okolnostih? Otide k jednomu bankaru, t. j. k takovomu človeku, koj s zadužnicami trguje.

Takovo trguvanje s penezi i s vrednostjum, zove se bank.

Ako se bankar ufa vu mlinara i peka, onda vzeme zadužnicu, jer se nadija dobička. On lekko poćeka vreme izplačanja, ako pak bi predi trebal peneze, onda otide k centralnoj banki s zadužnicom. Centralna banka na veliko trguje s pismi, ter je pod pažnjom orsaćke vlade.

Dudaš. Centralna banka je jedno družtvo.

Navuč. Taki vam raztolnačim i to. Vu družtvu je jeden ravnatelj i dva ravnatelji To moraju takvi ljudi biti, vu koje se orsag zaufa. Družtveni činovniki i člani vnogiput sednicu obdržavaju Na ovu sednicu donese bankar pekovu zadužnicu. Ali predi kak budem dalje nastavil, rad bi znati, ali se išče sečate kroz kuliko ruk je pismo prešlo?

Miškec. Pek je dal mlinaru, a mlinar bankaru.

Navuč. Dobre je. Najpredi je podpisani pek kakti dužnik, zatim podpisani je mlinar kakti dobrostoječi, nadalje dobrostoji i podpiše i bankar. Daklem tri moraju biti podpisani na zadužnici, koja k centralnoj banki dojde.

Pak niti onda neda taki peneze. Predi mora odlučiti, da jeli bude pekovo pismo tak dobro za trgovinu, kak družtveni papiri, jer su družtveni papiri navek več vredni, kak takovi. Zakaj? Povče mi Peter, zakaj moreju odbiti pekovu zadužnicu.

Peter. 1. Ar nepoznaju peka, neznaju, jeli bude mogel platiti. 2. ar je vreme izplačanja daleko. 3. ar vrednost pisma i vrednost dugovanja nije jednaka.

Navuč. Zadužnica družtva banke je čisto drugačka. 1. To svaki zna, da družtvo navek more platiti. 2. vreme plačanja nije daleko, jer se je vu određeno vreme samo k pezneniku treba potruditi. 3. ar banka ima za taj posel posebne papire vu 1000, 100, 50, 10, 5 frti a i vu 1 frtu.

Menjše svote izplaća banka s zlatom i srebrom, a vekše svote s svojimi papiri. Orsag je naime dopustil banki, da slobodno papirnate peneze vun daje, ar je banka izkazala tuliko vrednosti, kuliko je na papirih.

Iz povesti magjarske.

Za obrambu domovine vredil je sv. Štefan dve vojske: kraljevsku i narodnu. Kraljevska vojska sastojala je s vekšinom iz gradskih kmetov, ali izim ovih bili su i drugi vu kraljovoj vojski. Kad se je kršćanska vera zakorenila, došlo je vnogo tudjincov vu naš orsag, koji su i svoje soldate s sobom dopeljali. Ovim je dal Štefan zemlje i imanja. Ove zemlje i imanja su bile prava svojina nadarenikov, bili su slobodni, ali su morali kralju soldate davati i s njim vu tabor iti.

Narodna soldačija se nije puno razlikuvala od stare soldačije. Svaki Magjar držal si je za svetu dužnost svoju domovinu braniti, ako je vu pogibelji bila. Ali ovi su samo domovinu branili. Izvan orsaga, druge zemlje zavzimat nisu morali iti. Domovinu braniti bil je dužen svaki sloboden Magjar, bil je plemeniti ali neplemeniti; od toga nije se mogel nigdo osloboditi, ali zato nisu plačali porciju, i bili su oslobodjeni od drugih službah.

Ove nove naredbe i zakoni su starinske regule čisto uništile Poglavari družtvah i pojedini veziri nisu več mogli po svojoj volji gospoduvati. Kraljevina je po njih jaka postala, ali je Štefan sam gospoduval. Na orsačko spravišče skupili su se samo vodje pojedinih narodov, a kaj je Štefan rekel, to je moralo biti.

Poglavari družtvah su težko podnašali to, da jim se je stara njihova moč odvzela. Zbog toga još se nije kršćanska vera dobro zakorenila. Zaradi toga je bilo vnogo nezadovoljnih, koji se nisu šteli k novim navadam priviti. Jeden del nezadovoljnoga naroda se je za kratko vreme spuntal.

Mlajši Gjula, erdeljski vojvoda je išče staru veru obdržaval i staromu bogu alduval. Štefan ga je za to višeput opomenul, ali vojvoda nije Štefana štel posluhnuti, nego se je pobunil proti kralju i štel je nove naredbe vuništiti. Na pomoč bil mu je bešenjski vodja Kean, s složnimi silami pričeli su okolicu Tise pustošiti. Štefan išel je s vojskom proti buntovnikom, i s pomočjum vernih sekeljcov pobil je Gjulove šerege, samoga Gjulu je skup s familijum vlovil i v rešt zaprl. Na mesto Gjule imenuval je Štefan jednoga iz Arpadove krvi za erdeljskoga vojvodu.

Ali Štefan nije mogel dugo miruvati. Za jedno leto opet je moral oružje pograbiti, ar je Kean na Erdelj vudril. Kralj mu je pak s pomočjum Sekeljcov šerege raztiral, a za odvzeto blago dal je cirkve zidati.

Tak se je pripetilo i s Achtumom bugarskim vojvodom, koj je devet ženah imel. Achtum je pripoznal Štefana za svojega gospodara, ali mu nije zato bil pokoren. Ali ga je kralj Štefan zato kaštiguval. Achtumov glasoviti vezir Csanád se je s Achtumom višeput svadil, a Achtum se je bojal bogatoga i mogućnoga vezira, i zato se ga je hotel rešiti. Ali Csanad je spazil Achtumovu nakanu, pobegel je vu Estergom k kralju i ponudil mu se je, da bude proti Achtumu vojsku vodil Buduć je nekolikoput več izkazal vernost proti kralju, postavil ga je kralj na čelo vojske, koja je bila proti Achtumu poslana. Csanád je Achtumovu vojsku pobil, njega samoga je vmoril, a glavu njegovu poslal je Štefanu. Zato imenuval je Štefan Csanada za bugarskoga upravitela.

Štefan je još višeput moral tabore voditi proti nemirnim susednim Slavom i Bugarom, ali su ovi na skorom spazili, da je oštra magjarska sablja, i Štefan je opet mogel vu miru kraćansku veru dalje razprostranjivati i orsaga uredjivati.

Nezadovoljniki su se svi vmirili, ar su spazili, da se s Štefanom nije moći šaliti. Vezda je Štefan s svum snagom pričel posluvati za dobrostanje naroda. Dal je zazidati vnogo školah i cirkvah. Narod nije se več samo s poljodelstvom bavil, nego se je i rukotvorstvo lepo razvilo. Vu biškupskih školah nisu se mladiči samo za svečenike pripravljali. Plemenitaši i bogataši pošiljali su svoje sine i na višeše škole.

Po malom se je med svečeniki i pismoznanstvo razvilo, ali naravska stvar,

ZABAVA

Pesme odricanja.

(Prevodil: **A Pataki.**)

II.

(Dalje.)

Kom' ta pesem tužna glasi,
Kad mi nigdo nij' v blizini . . .
Kada sam sem ja sameni,
Zakopani, pozabljeni . . .
Komu glase pesme moje,
Te žalosti, plača pesme?
Komu zuji jagnjed pusti.
Kada list mu bolno šušti?

Komu pesem tužna glasi
Vu zidanoj toj samoći,
Gde s dušom mi crna tuga
Prijateljstvo je sklopila.
Toj je život jagnjed pusti,
Pesme moje su mu listi,
Neka nigdo nepočuje,
Kad s njim vetrić popuhuje!

(Drugiput dalje)

Bogec zbok lutrije.

Istinska pripovest.

(Dalje.)

Ali tuliko je i Andraš gazda previdel, da su ga lutrije več čuda penez koštale i tak komaj čeka več onu veliku sreću. Onda je od kume Eve čul, da vu susedni seli Bernakovci živi jedna stara ženska, koja dobro razmi k lotrijam. Nitko neje znal od kud je, samo je živela vu občini. Ne samo betežne ljude, živine je vračila, nego i karte (slogati) metati je dobro razmela. Najbolje pak je k lutrijam razmela i zato je svaki od nje „dobre“ broje prosil. Eva kuma je i to povedala, da je od njejne sestriće čula, da je jeden človek vu Brnakovci 480 frt. gvinul na lutriji s onimi broji, koje mu je ova ženska Magda dala i da bi bila više penez mela vu žepu kak jeden seksar, više bi bila dobila.

Poiščem ja onu žensku, mislil je vu sebi Andraš gazda. Idem vu Bernakovce. Nesrečen človek si je to ne znal primisliti, jer ako gdo napre zna one račune, koji vun dojdu, nebude tak bedak, da bi drugomu povedal, nego i sam bi rad del peneze vu žep.

Andraš gazda je otišel Brnakovce i poiskal je onu staru žensku i dobil je od nje dobre numere. I pogodil se s njom. Istina, petdeset forinti je platil, ali je dobil za nje dobre numere. Dobil je tri redov numere, koje je moral prvi red k božiču, drugi red k vuzmu i tretji red trojakom postaviti. I to si je zgovorila stara ženska, da od ovih penez, koje bude za jedno ili dve leti sigurno gvinul, desetu stran mora njoj dati, jer mu bude i nadalje vu računih navuka davála.

Siromak Andraš je dovoljno otišel od stare ženske, veruval je, da vezda on po pravom putu hodi i da sigurno bude na lutrije dobil. Ali onda mu je stopram zlo išlo. Jer predi svaki tjeden jeden ali dva forinte del na lutrije, od vezda pak je po 20, 30 i 40 forinti postavil na lutrije. Niti jedno leto nije prošlo, več je moral od svojega imetka pol prodati, ako je drugu polovicu hotel zadržati i obdelavati. Ona radost, veselje i dovolščina, koja je predi pri njegvoj hiži bila, je minula. Samo plač i tužnost je videl, ako je na mater i na ženu si pogledal. A niti mala Piroška več nije bila tak vesela, kak predi. Potegnula se vu jeden kut i tam se je tiho i žalostno igrala. Jeli su se mu odprle tomu nesrečnomu človeku oči? To budemo vu sledečem poglavju znali.

IV.

Za ovom nesrećom Andraš jeden čas nije probal sreću. Ali ova dobra volja nije bila dosti jaka, pamet mu ne bila dosti rassvetljena, još nije previdel, da samo delo donaša mirno i sigurno življenje, koj pak se samo na sreću pusti, on pesek zidje. V lutrije Vamos gazda več nije deval, niti blizo več nije išel. Svaki se natim čudil i prijatelji njegovi su se natom veselili. Ali najbolje su se veselili tomu njegva mama i njegva tuvarušica i zato su svaki dan Bogu hvalu dali. Pomalim je Andraš mestriju počel uredno zvršavati, akoprem se je težko prevučal. Ali ipak je išlo. Videti je bilo, da Andrašu nazaj bude tak dobro išlo, kak predi. I to je tak skoro pol leta trajalo. Onda se pak drugač pripetilo.

Jednu nedelju po Božjoj službi se je Vamos na vulici zišel svojim kumom Berki Jožefom, polek kojega je stal jeden gospodski človek.

Bog daj gospon kum! pozdravi Vamoša, dobro, da se tu zidemo, itak smo k vam šteli iti K meni? pita čudno Andraš i zakaj? Zroka bude vre povedal gospon Arkoši, veli Berki, pak kaže na polek stoječega gospona. Vámoš je čudno pogledal stranjskoga koj je bil vu fini črni opravi oblečen, vu desni ruki je imel lepu palicu a vu levoj ruki pak jednoga

da je ovo pismoznanstvo samo od vere govorilo.

Stefanovu marljivost i mudrost vu kraljuvanju spoznali su i drugi orsagi. Vnogi su došli iz drugih orsagov vu Stefanov dvor, a on je svakoga s radostjum prijel, i sebi i svojemu orsagu na hasen obrnul.

Leta 1007 rodil mu se je sin Imre. Buduć su sva druga deca Stefanova spomrla, sve ufanje položil je vu ovoga sina. Za njegovo odgojanje se je kralj jako brinil, ar je Imri štel korunu ostaviti. Ali na veliku žalost Stefanovu je Imre vu 24. letu dobe svoje vumrl.

Žalosten kralj vezda nije znal, koga bi si izebral za nasljednika. Iz Arpadovoga pokolenja živeli su: Vazul, Béla, Endre i Levente. Ali Vazul je bil jako razvuzdani, a drugi tri pak jako slabi vu veri.

Bil je vu dvoru kraljevom jeden Peter zvani herceg bratić Štefanove tuvarošice Gizele. Gizela je kralja prosila, da bi si Petra zebral za nasljednika. Ali Štefan nije štel magjarske pravice s nogom gaziti, veleć da su starci s krvjum zaprisegli, da budu kralja navek iz Arpadovoga pokolenja zbirali. Kralj je nazadnje odlučil, da bude Vazulu predal korunu, koj je onda vu Nyitri v kloštru bil. Taki je poslal po njega, da bi mu svoju odluku povedal.

Ali Gizela, Peter i vnogi drugi su se proti Vazulu zaprisegli, poslali Sebötu proti Vazulu, i ovaj je na putu Vazula pograbil, oči mu je vun skopal, a vu vuha raztaleno olovo vlejal.

Kad je Štefan spazil nesrečnoga Vazula, od žalosti čisto je oslabel. Več niti nije mogel krivce iztraživati. Druge tri hercege nagovoril je, da pobegneju, ar drugač niti njihovo življenje nebi bilo vu sigurnosti.

Ali Peter niti s tim nije bil zadovoljen. On se nije mogel dočekati, da bi i onak betežljivi i slabi kralj vumrl. Poslal je jednoga svojega pajdaša, da bi kralja zaklal. Ovaj je i došel do kraljove postelje, ali od straha mu je sabija iz rukah opala a on se pred kraljom na kolena hitil, i za oprošćenje prosil. Velikodušni kralj mu je oprostil.

Taj dogodjaj je do kraja razžalostil Štefana i 15. augustuša 1058 leta je izpustil plemenitu dušu. Telo pokopano mu je vu Székes-Fehérvaru.

Takvoga kralja, kak je sv Štefan bil, vu povesti nemremo najti. Neizmerno vnogo dobra včinil je on narodu, a magjarski narod bude ga za navek vu svojem srcu nosil.

Na varmegjinskom spravišču obavljeni posli, koji se Medjimurja dotičeju,

(4. i 5. aprila)

Buduć se je vu Priloku mesto za sudca izpraznilo, predložil je presvetli gospodin vel. župan, da je samo Sóljomi Tivadar praktikant pri kanižkim sudbenim stolu dal nuter molbenicu za ovu štaciju. Soljomi Tivadara su jednoglasno izebrali za priločkoga sudca.

Chon C. i drug, Atterman G. i drugovi, Schamitzer Gustav bečani i Poret Leo belgijski kr. konzul, koji želiju od Zala Szt. Ivana kroz Egerszeg i Lendavu do Čakovca železnicu delati, prosiju od varmegjije pomoč, zaradi toga dali su punomoć dr. Szlávay Oliveru fiskalu iz Budimpešte. Buduć je ova železnica jako potrebita, zato su pomoć i obečali.

Za prijavljenje gospodarstvenih poslov k ministeriumu imenuvani su vu čakovečkim kotaru Luppersbek Józef i Szmodits Elek izborni člani.

Vu izbor za vizitiranje konjah imenuvan je Szabo Imre za predsednika, Koczeth Matijaš Luppersbek Józef i Vrana Frigyes za cenjenike za 1887. leto, a Fink János imenuvani je za družtvenoga marvinskoga vračitela.

Za izbor za pazenje na sveobče zdravje imenuvani su za člane za 1887-89. leto Molnar Elek, Banelly Sándor i Szabo Imre.

Odobrili su nuter poslanu obveznicu varaša Čakovca za izplačivanje posudjenih 300,000 frtih.

Hajos Mihalj predložil je, da bi se nekojim občinam, koja horvatsko ime imaju magjarsko ime dalo. Ovoga predloga su s veseljem poprijeli i taki poslali vun jedno družtvo, vu kojem su sledeča gospoda člani: podžupan Csertán Károly predsednik, Molnár Elek, Luppersbek Jožef, Koczeth Mátyás, Mocsáry János, Gadó Mátyás i Hajoš Mihalj.

Gospodarstvo.

K a k v e vrsti pčele moramo povati?

Svako mesto i svaka okolica ima svoje vrsti pčele. Na severnoj strani se moreju samo črne i pčele hrdjave farbe videti. Na južnoj strani su pak žute.

Svaka vrst pčela se vu svojoj domovini privči i tam najbolje pova. Pčela se lehko privči k svakomu delu sveta.

Ali ako je to pitanje, kakve pčele moramo tu pri nas povati? gledajuć na to, da naša domovina nema čuda bregov baš zato, koja vrst bi se mogla najbolje povati: na to samo tak moremo odgovoriti, da magjarska vrst je za nas najbolša.

Magjarska fajta pčela je jaka, more vručinu i zimu pretrpeti.

Kad čuda meda imaju, ouda po 3—5 put pustiju pčele a više put se pripeti, da i desetput puščaju. Pčele su jako marljive; vu februaru ili marciušu počmeju već meda nositi. Nošenje počmeju več v jutro rano pak nosiju do večera. Kad su najvručesi dnevi, pčele i onda marljivo za poslom glediju, a kad je dobro leto, onda človek se mora čuditi, kuliko one male životine moreju skup znesti. To se more reči, da su magjarske pčele naj marliveše i k tomu jako krotke, samo mora človek znati na kakov način se mora s njimi postupiti.

Severne pčele čuda kesneše puščaju i menje, kak magjarske vrsti. Lüneburgske pčele čudaput pustiju, ali kesneše kak naše. Severne vrsti pčele nemreju vručinu izdržati tak, da kad je velika vručina, niti nemreju meda brati.

One pčele, koje su k vručini privčene, nemreju pri nas zimu zdržati, takve su taljanske pčele. Ove rano pričneju se pomnožavati, nekad več vu decembru počmeju, pak još do oktobra. Rano pomnožavanje pri nas nije dobro, jer zima maloj pčeli lehko škodi, izmed ovih malih pčelah čuda zgine. Istina, da pomnoživanje zarano počmeju, ali zato kad na protuletje pustiju, ih je malo.

Marljive su tak, kak naše pčele i baš su tak velike. Meda poiščeju svigde, zato lehko i tolvaji postaneju, ali svojega meda si nedaju odnesti.

Izmed žutih pčelah je najkrotkeša talijanska vrst, ova kaj se krotkosti tiče, na prvem mestu stoji. Naj divlješa je cypruška vrst, tak je divja, da se človek nemre nje doteknuti, ali ova je najmarljiveša.

Moremo dakle reči, da svaka vrst pčela je vu svojoi domovini najbolša. Mi imamo svoju magjarsku vrst, koja je na svaki način jako dobra. Ne premenimo ovu vrst za nikakve tudje vrsti. Za parošivanje se more taljanska ili cypruška zeti.

On koj počme s pčelami baratati, nesmi vu vrsti iskati hasna, nego naj pazi da s onim dobrom, kaj vu ruki ima, takajše dobro zna baratati.

K a j m o r a m o d e l a t i, da nam zemlje više doprineseju? Na ovo pitanje jeden gazda ovak odgovoril. 1. Više marve moramo držati, i bolje kak do sada.

2. Samo takov žitek sejajmo vu naše zemlje, za koje znamo, da se bude dobro množilo.

3 Svršimo svako delo kak god dobro moremo i vu svojem vremenu.

4. Odvučimo se od svake nagizde i 5. čuvajmo se svakog takvog stroška, koj ne povekšava naše gospodarstvo. A to se more na takov način dostiči:

a) ako držimo dosta marhe, jer ako ne držimo, onda nemoremo delo dobro i ob vremenu obaviti.

b.) ako tak obdelavamo zemlju, kak to mora biti.

c) ako si pribavimo one gospodarstvene mašine, koje trebamo: istina, da su mašine drage, ali s jednom mašinom si jako čuda dela moremo prišparati, a delo se more bolje vršiti i tak moremo faleše zemlju obdelavati.

d) ako nikakvog takvog žitka ne sejamo, za koje za sigurno neznamo, da bude nam strošek nazad zplačeni, ar vu takvom slučaju, ako nam vu našoj zemlji nebi dobro raslo sejano žito, onda čuda trave raste, tak da na leto još jenput tuliko delo imamo s njom.

e) ako tak sredstva kak i stanja gospodarstvena navek vu dobrom redu držimo. Gospodarstvena sredstva navek pod krovom moramo držati, i nje pofarbati, jer nam tak vnogo više vreme budu trajale. Ako pri hiži svaku malu falingu popravimo: veliki strošek nikad nebumo imali s njom.

f) ako senokoše dobro držimo, jer ove nam daju za marhu najbolše jelo.

g) ako svako zrnje, koje marhi hočemo dati za jesti, najpredi stučemo ali zmelemo a seno ili slamu zrežemo.

Kaj je novoga?

— **Jednu** staru babu vračiteljicu tužila je v Kaniži Tommer Mari zvana službenica. Starica zove se Horvath Julia. Tommer Mari ju je zato tužila, ar je starica došla k njoj, prosila od nje peneze i rekla, da joj onda ona včini, da Tommer Maru njezin dragi za ženu vzeme. Mara bi bila rada zamuž iti, dala je starici 5 frti i nekoliko krajcarov. Stara baba joj je onda donesla srce od jednoga para golubov, žabju kost, svilnu prnju i više toga. To je sve skupa svezala i Marici pod vanjkuš dela. Zatim odpeljala je starica pucu na grobje, i tam su grobe brojili. Ali kad je Mara vidla, da zato njezin dragi nema volju k ženitbi, zatužila je staru babu pri žandarih, gde več pomažeju staroj babi coprati.

— **Nesreča** na alpinskih bregih. Zadnji tjeden došel je jeden talijan iz Pantofela vu Ugovitz i tam se je za trgovca s deskami dal vun. Drugi den otišel je na alpinske brege, i tam je iz jedne 50—60 metrov visoke pečine vu glubljinu opal, i na mestu mrtev ostal. Drugi den su ga previzitirali, ali se nezna, jeli je hotonce doli skočil, ili pak se je nehotonce doli pošliznul. Zove se Moro Pietro.

— **Tigriš** vu Spandau. 7. o. m. pred poldan peljali su na železnici iz Hamburga vu Petervaradin vu jednih posebnih kolih 2 tigriše, 1 medveda, jopca, kače male konje i druge živine. Vu Spandau su živine hranili, ter kad su težaki vrata odpirali, vikne gospodar, ovih životinjah „Vrata“! On je naime spazil, da je jeden tigriš zavinul gatre na gajbi, i pred vrati ležal. Ovak nije bilo moći živine dalje peljati, jer bi tigriš lehko vun vušel. Zato su iz berlinskoga zverinjaka dopeljali jednu jaku gajbu, tigriša su vu nju natirali i onak dalje vozili.

— **Pet** ljudih je zgorelo. 6. o. m. po poldan ob peti vuri bil je veliki ogenj, vu Oberhohenbebu vu jednoj fabriki za sukno. Težaki su pobegli, ali 5 jih je zginulo, sigurno su zgoreli. Fabrika bila je assikurirana.

— **Talijanski** tolvaji. Blizo Neapela vu jednom mestu su ove dneve v noči došli tolvaji vu jednu hižu, gde je samo jeden 18 let stari dečko bil. Dečko je pograbil pušku i Gravina zvanoga tolvaja

---

cekera. Berki je videl, da Andraš ne zaufano prime strajnskoga, zato mu je bolje povedal, da je to takov človek, koj millione ima i koj vu ovim cekeru nosi siromakom sreču.

K Andrašovoj hiži su došli. Pozval je nuter obedva i stolce njim je ponudil i pital je Arkošija, da kaj je vu cekeru, kaj ljudi zbogati? Strajnski se je ne dal dugo pitati, nego segne vu pruslekov žep, zeme vun jednoga kluča od cekera i zeme vun celi pušel štampanih cedul. „Kaj je to?“ pita Andraš.

„To su bilježnice? . . . neznam, kaj je to.“

„Verjem, da vi na seli samo to mislite, da je ves blagoslov vu zemlji, da samo s oranjem i rukami si more nekaj spraviti.

Ali kaj bi. Im zemlja nikaj ne rodi, ako odzgora ne dojde blagoslov; deždj i vručina od sunca. I sreča odzgora dojde, samo priliku trebati.

Još neznam, kaj hočeju gospon s menom i kaj su ove bilježnice.“

No, ja vam rastolnačim. Znate vi, da ne samo svaki človek ima duge, nego i celi orsag.

I negda jako vnogo. Zbog toga se orsag nikaj ne stara, jer celoga orsaga stanovniki dobro stojiju zato. Vidite gazda — veli dale agent, moj brat i ja, koj je vu Peštu millione imamo a pred petimi letmi smo siromaki bili.

Sve skupa smo komaj imeli jezero forinti gotovih penez. I s tem smo po malem počeli a vezda . . . vezda imamo vu glavnim varašu takve dve velike hiže kak je turen, inuše 4 konje držimo, vu lepi glažnati kučiji se vozimo i nebojimo se od siromaškoge, jer naša trgovina tak sigurno stoji, kak breg Sion.

„Kak ste vi počeli?“ pita Andraš, koga pak je zbudila ova lepa pripovest.

„Tak, kak a vi morete početi, ako ne ste nepijatelj svoji sreči. Vnogovrstni lozi jesu, pri svakoj moči dobiti, ako je človek plati. Jedna, jedna po 100 forinti košta.

Ad toga se dobi 5-6 forinti intereše na leto i igra 2, 3, 4 put, gde jezere i jezere moči dobiti. Vezda si premislite, kak je on srečen, koj samo deset takove lose ima; svako leto samo 50-60 forinti samo intereše dene vu žep. — „Denes kakti siromak se leže, a zutra se vre kakti bogatec stane.“

„Deset takovih losov koštaju -- ako sem dobro razmil - 1000 forinti, to pak je vnogo penez.“ Ali to ne treba najedenput platiti, nego po ratih, naprimer vi platite od jedne lose jeden mesec 1 forint, kak ste pak prvu ratu 1 forint platili, tak je losa več vaga.

Vam donese intereša i vi se igrate šnjom. Samo onoga forinta treba vu redu plačati. No, kaj velite k tomu? Vamošu je na pamet došlo, da več vu iskanju sreče, vu lutrije mu je več pol imanje odišlo; po drugoj strani pak si je mislil, morebiti, da bude pri ovom srečen.

Još jednu priliku mu je povedal vkanjlivi agent, gda je videl, da Andraš nije sve veruval.

Nebudem trošil, s vami vreme moje. Ako hočete kupiti, dobro; ako ne i tak je dobro; zato nebučeju lose mi na šinjaku ostale i zato budemo i na dalje dobri prijatelji.

Tak je, veli Berki, nebudo nam na šinjaku ostale. Ja sem pet falatov kupil, vu naši občini pak su ipak još 6-8 ljudi, koji budu sigurno kupili, kaj pak još vu varaših!

Natem se je Andraš jako čudil, jer je svojega kuma Berkija za skrbnoga i za skupoga človeka poznal.

Naj bude -- veli, naj pišeju gospon i meni jednu bilježnicu, ali kak ste rekli. To je hotel čuti agent.

Napre je zel iz cekera pero i tintu, napisal mu je izvalenu cedulu na 10 falatov, za koga se je Andraš zavezal vu vexlinu, da bude svaki mesec deset forinti platil. Prve deset forinti je taki položil, i del je ovoga srečnoga papira vu ormarovu kištu. Za tem su njegvi strajnski odišli.

Deset-deset forinti je išlo svaki mesec na pošti kroz 33 mesecov vu glavni varaš. Andraš je pošteno trminuša obdržaval, ako prem mu je negda teško bilo, najbolje na protuletje, gda mu mešrija nije dobro išla.

Intereša još nije videl, jer mu je bankér pisal, da ono samo onda dobi, ako bude sve nutri plaćeno imel, ako pak losi gvineju, penezi su svi njegovi. Nato je Andraš najbolje računal. Znal je več prez knige dneve, da računi vun dojdu, več zaran je išel na varaške (občinske) hiže gledat novine gvinute broje. Ali njegvi računi nigdar nisu vun došli. Trošotal se je, da vre — vre.

Jedenput dojde k njemu kum Berki. Izvan sebe je bil, da je niti reč ne mogel reči, Dal je Andrašu jedne novine, koje je dobil od stacunara i vu kojih je ovo čital Andraš:

Vkanjlivi bakéri. Bratja Arkoši budimpestinski bankeri su prepali.

(Konec sledi.)